

ÄRTSTEN, m. 2. En stenart, ärtgul eller brunaktig, en artförändring af kolsyrad kalk, bestående af runda, ärtlika afsöndrade små stycken.

ÄRTSÄNGARE, m. 5. Fågel af Sångaresläktet, 5/2 tum lång, ofvan olivgrå med askgrått hufvud, inunder hvit. Sylvia Curuca.

ÄRTTRÄD, n. 5. Det träd- eller buskartade växtsläktet Robinia. *Siberiskt Ä.*, en art deraf, som planteras till prydnad, med vackra gula blommor.

ÄRTVÄLLING, m. 2. Supamat af kokta ärter med sina skal.

ÄRTVÄXT, f. 5. 1) Växt med ärtblommor (se d. o.). — 2) (i inskränkt mening) Växt af ärtsläktet.

ÄRTÄKER, m. 2. pl. — *åkrar*. Med ärter besädd åker.

ÄSKA, v. a. 1. 1) Fordra, begära. *Ä. ljud*, begära tystnad af de närvarande, för att tala till dem. — 2) Säges om en gesäll, då han anhåller hos embetet att blifva mästare. — *Äskande*, n. 4.

ÄSPING, m. 2. 1) Ett slags fordom bruklig tvåpundig kanon. — 2) En ganska giftig art af Huggormssläktet, 1 till 2 quarter lång, till färgen rostbrun. Coluber Cherssea. — Skrifves äfven *Esping*.

ÄSS, n. 5. 1) Se *Ass*. — 2) Spelkort med blott ett tecken eller s. k. öga. — 3) (i brädspel) Den sida på en tärning, som har allenast en prick. *Sex ä. Dus ä. Tres ä. Quart ä. Cinka ä.* — Har i plur. *Ässer*, i uttrycket *Ässer all*, det kast, då begge tärningarne uppvisa äss. — Skrifves äfv. *Ess*.

ÄSSJA, f. 1. Blästerugn, smideshård. [Essja.]

ÄSTETIK, **ÄSTETISK**, se *Estetik*, *Estetisk*.

ÄTA, v. a. o. n. 5. Impf. *Ät*. 1) I munnen införa, tugga och svälja något slags föda. Brukas äfven för vissa djur. *Ä. bröd, fisk, gröt och mjölk. Ä. på en smörgås. Ä. gräs. Ä. omåttligt. Ä. sig mått. Har du något att ä.?* någon mat, något som kan ätas? *Hafva hvarken att ä. eller dricka*, vara utan både mat och dryck. *Ä. väl, tarfligt, dåligt*, vid sina dagliga måltider hafva god, tarflig, dålig mat. (Fam.) *Ä. som en varg*, som en häst, omåttligt. *Han är så kår, att han hvarken äter eller dricker*, är alldeles betagen af kärlek. (Ordspr.) *Dens bröd jag äter, dens visa sjunger jag*, jag håller med och berömmar den, i hvars tjänst jag är. — *Ä. äf*, se *Afäta*. — *Ä. upp*, se *Uppäta*. (Fig.) *Ä. upp sin egendom*, genom frässeri förstöra den. *Ä. upp hvarandra*, ruinera h. *Ä. upp sig*, äta så, att man återvinner krafter, får hull. (Fam.) *Hon är så söt, att jag ville ä. upp henne*, hon är ytterst behaglig. *Det skall han få ä. upp*, få umgälla. *Han skall få ä. upp de orden*, de orden skall han få plikta för. — (Fam.) *Ä. ut*, v. a. Se *Sticka ut*. *Ä. ut*, v. n. Upphöra att äta. — 2) Intaga något af de dagliga målen, spisa. *Ä. frukost, middag, qvällsvard. Få vi inte ä. snart? Han har ej ätit än.* — 3) (med pron. refl.) Gnaga. *Ä. sig in, igenom, ut.* — 4) Fräta. *Ä. ändan*, fräta bort. *Ä. sig in*, fräta, bita in, nöta sig in. — *Ä. sig*, v. r. 1) (om tyger) Nöta sig sjelf, nötas af liggande. — 2) Säges om hundar, som skafva sig till följe af skabb. — *Ä. nde*, part. akt. Brukas äfv. adjektivt och substantivt. *Tvenne ä. herrar sulto vid ett bord. De ä.* — *Ä. varor*, säges någon gång passivt för: Ätliga varor.

ÄTA, n. sing. (fam.) Mat. *Ge mig litet ä. Ge hönsen ä.*

ÄTANDE, n. 4. Handlingen att äta. *Ä. och drickande*. — Bildar åtskilliga sammansättningar, såsom: *Kött-, Fisk-, Mjölkatande*, m. fl.

ÄTARE, m. 5. En som äter. Mest i sammansättningar, såsom: *Kött-, Fiskätare*, m. fl.

ÄTBAR, a. 2. Se *Ätlig*.

ÄTDAGS, ätdäggs, adv. (fam.) Tid att äta. *Är det inte ä. snart?*

ÄTHÄFVA, f. 1. Se *Vildpersilja*.

ÄTLIG, a. 2. Som duger att äta. *Ä-a varor. Ä-a svampar*.

ÄTSA, m. fl., se *Elsa*, &c.

ÄTSJUKA, f. sing. Ofta återkommande, omåttlig och oordentlig hunger, ätföljd af maktlöshet.

ÄTT, f. 3. Furstlig eller adlig släkt. *Vasaätten. Ä-erna på Riddarhuset. Af god ä.*, af god adlig börd.

ÄTTARBOT, m. 3. (ford.) Böter, som af en dråparens fränder gemensamt gäfvos åt den dödades öfriga släkt.

ÄTTARGÄLD, c. 3. En årlig skatt, som fordom utgick i ortens produkter.

ÄTTARTAFLA, f. 1. Se *Stamtafla*.

ÄTTARTAL, n. 5. Släktregister. *Hans ä. gick upp till Oden*.

ÄTTBOREN, a. 2. neutr. — *et*. Af adlig börd.

ÄTTBACKE, m. 2. pl. — *backar*. Se *Ättehög*.

ÄTTBOT, se *Ättarbot*.

ÄTTEFADER, m. 5. pl. — *fäder*. Se *Stamfader*.

ÄTTEHÖG, m. 2. (ford.) Grafhög, som tillhörde en viss ätt. — *Syn. Ättebacke, Ättekulle*.

ÄTTEKULLE, m. 2. pl. — *kullar*. Se *Ättehög*.

ÄTTESTUPA, f. 1. Hög, brant klippa, der Nordens gamla inbyggare hade för sed, att, när de blefvo ledna vid lifvet, störta sig utför.

ÄTTIKA, ätticka, f. 1. En genom sur eller ättikjäsning till syra öfvergången vätska. *Ä. beredes af vin, frukt, socker, honung, brännvin, säd*, m. m. *Vin-, Cider- ell. Frukt-, Socker- ell. Honungs-, Brännvins-, Öldättika*, m. fl. — I dagligt tal menas med *Ä. vanligen Vinättika. Äta något med ä. och olja. Inlägga i ä. Försätta, blanda, tillaga med ä. Brygga ä.* bereda, tillverka ättika. — *Ss. Ättikberedning, -handel, -handlare, -tillverkning*.

ÄTTIKBRYGGARE, m. 5. En som tillverkar ättika.

ÄTTIKBRYGGD, f. 5. Tillverkning af ättika.

ÄTTIKBRYGGERI, n. 3. Inrättning, ställe, der ättika tillverkas.

ÄTTIKFLASKA, f. 1. Flaska, hvari ättika förvaras. — I enahanda mening säges äfven: *Ättikbutelj, -karafin, -kruka*, m. fl.

ÄTTIKFLUGA, f. 1. En mycket liten insekt, som håller sig helst vid ättika och i jäsning varande växtsafter. Mosillus cellarius.

ÄTTIKGURKA, f. 1. Gurka, inlagd i ättika. — Brukas mest i plural.

ÄTTIKSHONUNG, m. sing. Sur honungs-sirap eller honungssaft, hvar till någon ättiksort blifvit använd som lösningsmedel.

ÄTTIKSIRAP, m. 5. En af röd vinättika och socker till siraps tjocklek inkokad sötsur vätska.

ÄTTIKSJÄSNING, f. 2. Den längre fortsatta jäsningen af en vätska, som förut varit underkastad vinjäsning.

ÄTTIKSKINN, n. 5. Mögel i form af skinn, som sätter sig på skämd ättika.

ÄTTIKSROSOR, f. 1. pl. Vanliga trädgårdsrosor. Rosa centifolia.

ÄTTIKSUR, a. 2. Sur som ättika.